

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 marca 2021 r. R. Ś. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pabianicach kwoty 300.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkody spowodowane przewlekłością postępowania karnego, w tym kwotę 260.000 zł tytułem utraconych dochodów oraz kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia

Jako podstawę prawną odpowiedzialności powód wskazał art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 445 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 16 ustawy z 17.06.2004 r. „o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki” w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji R.P. oraz art. 6 i art. 41 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. Powód wniósł nadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podano, że zdaniem powoda w postępowaniu karnym, które toczyło się przeciwko niemu przed Sądem Rejonowym w Pabianicach doszło do przewlekłości postępowania, przy czym przewlekłość ta była niezależna od powoda – nie została spowodowana jego działaniami jako strony.

(pozew k. 4-15)

W toku pozostaje analogiczne postępowanie z powództwa R. K..

(sygn. akt II C 745/21)

Pozwany – Skarb Państwa reprezentowany przez Sąd Rejonowy w Pabianicach, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2016 poz. 2261 ze zm.), o ile zostanie złożony spis kosztów.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia i – z ostrożności procesowej - zakwestionował żądanie pozwu co do zasady, podnosząc że powód nie wykazał wszystkich deliktowych przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, zarzucił nieudowodnienie co do wysokości żądania odszkodowania w zakresie utraconych dochodów.

(odpowieź na pozew k. 52-58)

W piśmie procesowym z dnia 26 stycznia 2022 r. powód cofnął powództwo w zakresie kwoty 150.000 zł i wniósł o zwrot połowy uiszczonej opłaty sądowej od pozwu od cofniętej części powództwa. Na rozprawie w dniu 31 stycznia 2022 r. powód poparł powództwo do kwoty 150.000 zł, w tym 110.000 zł tytułem utraconych zarobków i kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

(pismo procesowe powoda k. 764, stanowisko powoda e-prot. czas 00:01:06 k. 789)

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2022 r. Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 150.000 zł.

(postanowienie k. 788)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. Ś. (1) od dnia 25 lutego 1992 r. do dnia 12 kwietnia 2006 r. pełnił służbę w Izbie Celnej w Ł. na stanowisku starszego kontrolera celnego w stopniu dyspozytora celnego.

(okoliczność bezsporna; świadectwo służby k. 18)

W dniu 10 kwietnia 2006 r. R. Ś. (1) został zatrzymany na 48 godzin, a następnie na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi IV1 Kp 415/06 z dnia 11 kwietnia 2006 r., zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie na okres 2 miesięcy. Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 5 maja 2006 r. sygn. V Kz 476/06 uchylił wobec stosowanie tymczasowego aresztowania i nakazał zastosować wobec oskarżonego poręczenie majątkowe w kwocie 10.000 zł oraz zawieszenie w czynnościach służbowych funkcjonariusza celnego.

(akt oskarżenia k. 90; informacja k. 1358 - w załączonych aktach S.R. w P. sygn. II K 974/13)

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Łodzi w dniu 15 września 2006 r. w sprawie o sygn. VI Ds. 35/06 postawił powodowi zarzuty; w tym pięć zarzutów z art. 228 § 1 i § 3 k.k. w zw. z art. 65 k.k. o przyjęcie korzyści majątkowej w związku z pełnieniem służby publicznej jako funkcjonariusza Izby Celnej w Ł. oraz zarzut z art. 258 § 1 k.k. o udział w zorganizowanej grupie przestępczej. Wszystkie zarzuty były związane z pełnioną przez powoda funkcją publiczną funkcjonariusza celnego Urzędu Celnego w Ł..

R. Ś. (1) został oskarżony o to, że w dniu 23 marca 2001 r., w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z osobami odpowiadającymi w odrębnym postępowaniu, brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnianie przestępstw polegających na kradzieży samochodów na terenie Polski lub przyjmując je od właścicieli, którzy następnie zgłaszali ich kradzież, fałszowaniu dokumentów i na ich podstawie sprowadzaniu na polski obszar celny samochodów, wydawaniu fałszywych opinii o stanie technicznym pojazdów po przyjęciu korzyści majątkowych przez osoby uprawnione do ich wydawania oraz dokonywaniu odpraw celnych po przyjęciu korzyści majątkowych przez osoby uprawnione do przeprowadzania odpraw zgłoszonych towarów, a następnie ukrywaniu pojazdów pochodzących z przestępstw, przebijaniu ich numerów identyfikacyjnych nadwozi i silników, po czym dokonywaniu legalizacji tak przerobionych pojazdów we właściwych urzędach, a następnie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej odsprzedawaniu samochodów innym osobom, a nadto korzyści majątkowych za zwrot bezprawnie zagarniętego mienia, działającej na terenie Ł. oraz innych miastach na terenie kraju i Europy, pełniąc funkcję funkcjonariusza celnego Urzędu Celnego w Ł., przyjął za pośrednictwem innego funkcjonariusza celnego korzyść majątkową w postaci pieniędzy w łącznej kwocie co najmniej 1.000 zł w związku z naruszeniem prawa polegającego na nierzetelnej weryfikacji dokumentów i towaru przy odprawie celnej samochodów marki: M. (...), F. (...), R. (...), O. (...) i V. (...).

Akt oskarżenia Prokuratury Okręgowej w Łodzi wydany w sprawie o sygn. VI Ds. 35/06 dotyczył, oprócz R. Ś. (1), 21 innych osób, w tym funkcjonariuszy izb celnych, specjalisty ds. celnych zatrudnionego w prywatnej firmie, mechaników samochodowych, a także lekarzy psychiatrów, mających poświadczać nieprawdę w wydawanych przez siebie zaświadczeniach lekarskich. Sprawa miała charakter wielowątkowy. Osobom wymienionym w akcie oskarżenia zarzucano popełnienie łącznie 183 czynów i postawiono im zarzuty: z art. 11 § 2 k.k., z art. 12 k.k., z art. 18 § 3 k.k., z art. 228 § 1 i § 3 k.k. w zw. z art. 65 k.k., z art. 258 § 1 k.k., z art. 238 k.k., z art. 233 § 1 k.k., z art. 286 § 1 k.k., z art. 270 § 1 k.k., z art. 271 § 1 i 3 k.k., z art. 291 § 1 k.k., z art. 306 k.k., z art. 272 k.k.

(akt oskarżenia k. 88-130)

Na podstawie art. 25 ust. 1 pkt. b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. „O służbie Celnej” t.j. z 2004 r. Dz.U. Nr 156, poz. 1641 z póź. zm., obowiązującego w dacie zastosowania wobec powoda tymczasowego aresztowania, powód został zwolniony ze służby w dniu 12 kwietnia 2006 r.

(decyzja administracyjna k. 17)

Akt oskarżenia przeciwko R. Ś. (2) został wniesiony do Sądu Rejonowego w Pabianicach. Sprawa została zarejestrowana w sądzie pod sygn. akt II K 388/06.

(akt oskarżenia k. 88-130, k. 6-91 załączonych akt S.R. w P. sygn. II K 974/13)

W sprawie II K 338/06 Sąd Rejonowy w Pabianicach wyznaczył 39 terminów rozpraw, które odbyły się w dniach: 15-02-2007, 20-03-2007, 27-03-2007, 29-03-2007, 05-04-2007, 12-04-2007, 24-05-2007, 28-05-2007, 15-06-2007, 21-06-2007, 26-07-2007, 08-08-2007, 12-09-2007, 27-09-2007, 30-10-2007, 28-11-2007, 22-01-2008, 26-02-2008, 31-03-2008, 05-05-2008, 06-06-2008, 05-08-2008, 15-09-2008, 17-10-2008, 19-11-2008, 05-01-2009, 12-03-2009, 21-04-2009, 09-10-2009, 07-01-2010, 16-02-2010, 08-06-2010, 06-08-2010, 10-09-2010, 15-10-2010, 23-11-2010, 03-12-2010, 05-01-2010, 23-02-2010.

Sąd Rejonowy w Pabianicach zarządził przerwy oraz odraczał rozprawy, każdorazowo uzasadniając takie decyzje następującymi okolicznościami: koniecznością uzupełnienia materiału dowodowego, koniecznością dalszego przesłuchiwania oskarżonych, przesłuchania świadków, nieobecnością świadków, koniecznością doprowadzenia na termin rozprawy oskarżonych osadzonych w areszcie śledczym, wezwania na rozprawę oskarżonych nieobecnych na rozprawie, wezwania na rozprawę świadków, biegłych psychiatrów i psychologa, koniecznością uzyskania uzupełniającej opinii sądowno – psychiatrycznej oraz opinii neuropsychologa, a także uzyskanie końcowej opinii biegłych psychiatrów. Przyczyną odraczania rozpraw były także kolizje terminów urlopów obrońców. Poszczególne terminy rozpraw były ustalane przy uwzględnieniu braku wcześniejszych wolnych terminów sesyjnych i urlopów. Na rozprawie w dniu 23 listopada 2010 r. Sąd przerwał rozprawę do dnia 3 grudnia 2010 r. wobec konieczności kontynuowania głosów końcowych. Na rozprawie w dniu 3 grudnia 2010 r. Sąd odroczył publikację orzeczenia do dnia 2 marca 2011 r.

(protokół z rozprawy głównej sprawy S.R. w P. sygn. II K 388/06 z: 15-02-2007 k. 135-146, z 20-03-2007 k. 148-157, z 27-03-2007 k. 158-168, z 29-03-2007 k. 169-173, z 5-04-2007 k. 174-183 oraz z 12-04-2007 k. 173, 24-05-2007 k. 203, 28-05-2007 k. 212, 15-06-2007 k. 220, 21-06-2007 k. 232, 26-07-2007 k. 250, 08-08-2007 k. 257, 12-09-2007 k. 267, 27-09-2007 k. 415, 30-10-2007 k. 421, 28-11-2007 k. 424, 22-01-2008 k. 440, 26-02-2008 k. 442, 31-03-2008 k. 448, 05-05-2008 k. 469, 06-06-2008 k. 486, 05-08-2008 k. 500, 15-09-2008 k. 559, 17-10-2008 k. 570, 19-11-2008 k. 577, 05-01-2009 k. 581, 12-03-2009 k. 609, 21-04-2009 k. 636, 09-10-2009 k. 665, 07-01-2010 k. 684, 16-02-2010 k. 692, 08-06-2010 k. 697, 06-08-2010 k. 707, 10-09-2010 k. 710, 15-10-2010 k. 735, 23-11-2010 k. 753, 03-12-2010 k. 786, 05-01-2010 k. 790, 23-02-2010 k. 794 - w załączonych aktach sprawy załączonych akt S.R. w P. sygn. II K 974/13; wyrok k. 802-865 załączonych aktach sprawy załączonych akt S.R. w P. sygn. II K 974/13)

Wyrokiem z dnia 2 marca 2011 r., sygn. akt II K 388/06, Sąd Rejonowy w Pabianicach skazał R. Ś. (1) z art. 228 § 1 i § 3 k.k. za przyjęcie korzyści majątkowej w łącznej wysokości 1.000 zł w związku z pełnieniem funkcji publicznej i wymierzył mu karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata, wymierzył mu grzywnę w wysokości 40 stawek dziennych po 50 zł każda oraz zakaz zajmowania stanowiska funkcjonariusza celnego przez okres 2 lat.

Uzasadnienie wyroku w sprawie Sądu Rejonowego w Pabianicach sygn. II K 388/06 liczyło 197 stron, dotyczyło wszystkich zarzutów stawianych przez Prokuraturę.

(wyrok w załączonych aktach S.R. w P. sygn. II K 974/13 k. 802-865 i uzasadnienie tego wyroku k. 866-1032; uzasadnienie wyroku S.R. w P. sygn. II K 388/06 k. 424-621)

Wyrok wraz z uzasadnieniem został doręczony powodowi w listopadzie 2011 r.

(zeznania powoda e-prot. czas 00:05:07 k. 789v.)

Powód wniósł apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 2 marca 2011 r. (sygn. akt II K 388/06). Sprawa była rozpoznawana przez Sąd Okręgowy w Łodzi V Wydział Karny Odwoławczy pod sygn. akt sygn. V Ka 707/12. Pierwsza rozprawa apelacyjna została wyznaczona na 18 września 2012 r. Sąd Okręgowy odroczył wydanie wyroku do dnia 25 września 2012 r. z uwagi na zawilóść sprawy.

Wyrokiem z dnia 25 września 2012 r. sygn. akt V Ka 707/12 Sąd Okręgowy w Łodzi uchylił wobec R. Ś. (1) wyrok Sądu I Instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Z uwagi na zmianę przepisów i związaną z tym zmianę właściwości Sądu – sprawę przekazano do rozpoznania Sądowi Okręgowemu, IV Wydziałowi Karnemu (w toku postępowania uległy zmianie przepisy o właściwości rzeczowej sądu w odniesieniu do zarzutu działalności w zorganizowanej grupie przestępczej). Sprawie w Sądzie okręgowym nadano sygn. akt IV K 17/13.

(protokoły z rozprawy apelacyjnej i z ogłoszenia wyroku S.O. w Łodzi sygn. akt V Ka 707/12 k. 623-627 i k. 628-630; wyrok S.O. w Łodzi sygn. VKa 707/12 k. 631-632 wraz z uzasadnieniem k. 633-738/ k. 1043-1148 załączonych akt S.R. w P. sygn. II K 974/13)

Postanowieniem z dnia 19 marca 2013 r. sygn. IV K 17/13, IV K 59/13 Sąd Okręgowy w Łodzi umorzył w stosunku do R. Ś. (1) i kilku innych oskarżonych postępowanie o czyn z pkt. 1 aktu oskarżenia wobec przedawnienia karalności zarzucanego czynu. W pozostałym zakresie wyłączył do odrębnego prowadzenia sprawę R. Ś. (1) oraz kilku innych oskarżonych w sprawie o przestępstwo z art. 258 § 1 k.k. i in., przekazując ją ponownie do Sadu Rejonowego w Pabianicach. Akta zostały przekazane 24 października 2013 roku. Bieg sprawie nadano w dniu następnym. Po wyznaczeniu terminu rozprawy okazało się, że z Sądu Okręgowego przekazana zostanie jeszcze sprawa M. M. i innych do połączenia ze sprawą o sygn. akt II K 974/13. Z uwagi na zaistniałą sytuację wstrzymano wykonanie zarządzenia o wyznaczeniu rozprawy na dzień 20 stycznia 2014 roku. Rozprawę wyznaczono po przekazaniu sprawy pozostałych oskarżonych przez Sąd Okręgowy i wydaniu postanowienia o połączeniu tych spraw (zakreślając sprawę o sygn. akt II K 222/14).

(postanowienie sądu z uzasadnieniem k. 81-83, k. 1149 załączonych akt S.R. w P. II K 974/13, zarządzenie i prezentata k. 982, zarządzenia k. 981, k. 984-989, postanowienie k. 990)

Sprawa w Sądzie Rejonowym w Pabianicach po uchyleniu wyroku Sądu I instancji przekazaniu jej do ponownego rozpoznania do Sądu Rejonowego w Pabianicach toczyła się pod sygn. akt II K 974/13.

(załączone akta S.R. w P. II K 974/13)

W sprawie II K 974/13 Sąd Rejonowy w Pabianicach wyznaczył 18 terminów rozpraw, które odbyły się w dniach: 22-07-2014, 26-09-2014, 25-11-2014, 15-01-2015, 24-02-2015, 03-03-2015, 17-03-2015, 05-05-2015, 16-06-2015, 20-09-2015, 21-08-2015, 13-10-2015, 24-11-2015, 07-01-2016, 12-01-2016, 26-01-2016, 07-03-2016, 20-04-2016.

Pierwsza rozprawa w sprawie II K 974/13 z dnia 22 lipca 2014 r. została odroczone do dnia 26 września 2014 r. z uwagi na wniosek jednego z oskarżonych, niestawiennictwo innego oskarżonego (którego stawiennictwo było obowiązkowe). Następnie na rozprawie w dniu 26 września 2014 r. Sąd wyłączył do odrębnego postępowania sprawy oskarżonych, którzy złożyli wnioski o dobrowolne poddanie się karze. Kolejna rozprawa, która odbyła się w dniu 25 listopada 2014 r., została odroczone do 8 stycznia 2015 r. z uwagi na konieczność przeprowadzenia dalszych czynności dowodowych i uzupełnienie materiału dowodowego. Następnie Sąd kilkakrotnie, ze względu na konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, przerywał rozprawę – do dnia 15 stycznia 2015 r., do dnia 26 stycznia 2015 r., do dnia 24 lutego 2015 r. oraz odraczał rozprawy, wyznaczając ich kolejne terminy - na dzień: 3 marca 2015 r., 17 marca 2015 r., 14 kwietnia 2015 r., 5 maja 2015 r., 16 czerwca 2015 r., 20 sierpnia 2015 r., 21 sierpnia 2015 r., 13 października 2015 r., 24 listopada 2015 r., 7 stycznia 2016 r., 12 stycznia 2016 r. Odroczenie rozpraw z dnia 3 marca 2015 r. i 17 marca 2015 r. odbyło się na wniosek obrońcy jednego z oskarżonych powodowany chorobą. Na rozprawie w dniu 15 stycznia 2015 r. Sąd dopuścił dowód z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów. Z uwagi na zawilość sprawy Sąd odroczył wydanie wyroku.

(protokoły z rozpraw w załączonych aktach S.R. w P. sygn. II K 974/13 z dnia: 22-07-2014 k. 1223, 26-09-2014 k. 1233, 25-11-2014 k. 1478, 15-01-2015 k. 1548, 24-02-2015 k. 1612, 03-03-2015 k. 1628, 17-03-2015 k. 1666, 05-05-2015 k. 1740, 16-06-2015 k. 1774, 20-09-2015 k. 1847, 21-08-2015 k. 1851, 13-10-2015 k. 1891, 24-11-2015 k. 1920, 07-01-2016 k. 1955, 12-01-2016 k. 1957, 26-01-2016 k. 1982, 07-03-2016 k. 1990, 20-04-2016 k. 2006, 04-05-2016 k. 2018).

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2015 r. wydanym w sprawie V Ds. 2/14 Prokurator Prokuratury Okręgowej w Łodzi umorzył częściowo śledztwo przeciwko R. Ś. (2) w zakresie czynu z art. 228 § 2 k.k. wobec przedawnienia karalności czynu.

(postanowienie o częściowym umorzeniu śledztwa k. 1941-1947)

Wyrokiem z dnia 4 maja 2016 r. sygn. II K 974/13 Sąd Rejonowy w Pabianicach uniewinnił R. Ś. (1) od pozostałych zarzutów.

(wyrok S.R. w P. sygn. II K 974/13 wraz z uzasadnieniem w załączonych akt S.R. w P. II K 974/13 k. 2020-2043, k. 2048-2154)

Wyrok z dnia 4 maja 2016 r. sygn. II K 974,13 Sądu Rejonowego w Pabianicach został utrzymany przez Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt V Ka 1487/16.

(wyrok S.O. w Łodzi sygn. V Ka 1487/16 wraz z uzasadnieniem w załączonych akt S.R. w P. II K 974/13 k. 2591-2592, k. 2603-2641; wyrok S.R. w P. ze stwierdzeniem prawomocności - sygn. II K 974/13 w załączonych akt S.R. w P. II K 974/13 k. 2020-2043)

W dniu 4 kwietnia 2018 r. Prokurator Prokuratury Okręgowej w Łodzi wniósł kasację od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 15 grudnia 2017 r. sygn. akt V Ka 1487/16, zaskarżając ten wyrok w całości na niekorzyść R. Ś. (1).

(kasacja w załączonych akt S.R. w P. II K 974/13 k. 2705-2717)

Po uzyskaniu wyroku uniewinniającego R. Ś. (1), w kwietniu 2018 r., wrócił do pracy w służbie celnej. Został przyjęty na niskie stanowisko służbowe i otrzymał niższe uposażenie niż inni funkcjonariusze celni. W tym czasie postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym było jeszcze w toku. Powód obawiał się, że ponownie utraci pracę. Miał świadomość, że przełożeni go obserwują, nie powierzano mu do wykonania skomplikowanych zadań.

(zeznania powoda e-prot. czas 00:14:07-00:18:19 k. 790)

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2019 r. sygn. KK 224/18 oddalił kasację uznając ją za oczywiście bezzasadną.

(postanowienie Sądu najwyższego w załączonych akt S.R. w P. II K 974/13 k. 2737)

Proces karny wpłynął na sytuację zawodową. Po zwolnieniu ze służby celnej R. Ś. (1) pracował na innych stanowiskach, został pozbawiony możliwości awansu zawodowego i związanych z tym profitów, przywileju ubiegania się o przejście na emeryturę po 15 latach w służbie celno-skarbowej. Był zatrudniany m.in. na stanowisku przedstawiciela handlowego w różnych firmach, zajmował się doradztwem przy sprzedaży produktów bankowych, był też zatrudniony na stanowisku pracownika magazynowo – administracyjnego oraz vansellera i logistyka. Zdarzały się okresy, w których był bezrobotny. Podczas rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami był pytany, dlaczego nie pracuje w zawodzie celnika. Gdy ujawniał, że toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w zakresie opisanych wyżej zarzutów, nie otrzymywał stanowiska o które się ubiegał. Sytuacja toczącego się procesu generowała stres.

(dokumentacja dotycząca zatrudnienia powoda po zwolnieniu ze służby celnej k. 24, 25-45; zeznania powoda e-prot. czas 00:08:40-00:14:07, 00:18:19, 00:21:58 k. 789v.-790)

W toku postępowania karnego powód nie złożył skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

(zeznania powoda e-prot. czas 00:21:58 k. 790)

W 2009 r. dochód netto powoda wyniósł 12.815,66 zł, w 2010 r. – 14.403,77 zł, w 2011 r. – 22.842,22 zł, w 2012 r. – 29.658,38 zł, w 2013 r. – 11.909,13 zł, w 2014 r. – 15.463,10 zł, w 2015 r. – 16.725,44 zł, w 2016 r. – 17.735,03 zł, w 2018 – 19.245,16 zł.

(zeznania podatkowe k. 770-787)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt przedmiotowej sprawy przez strony postępowania oraz na podstawie załączonych akt Sądu Rejonowego w Pabianicach, których kopie załączono do akt niniejszej sprawy.

W powyższym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powód R. Ś. (1) domagał się ostatecznie zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pabianicach, kwoty 150.000 zł tytułem odszkodowania za szkody spowodowane przewlekłością postępowania karnego, w tym kwoty 110.000 zł tytułem utraconych dochodów oraz kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Z uzasadnienia pozwu wynika, że powód zarzuca Sądowi Rejonowemu w Pabianicach przewlekłość postępowania przy prowadzeniu procesu karnego zarówno w pierwszym procesie karnym, który toczył się pod sygn. II K 338/06, jak i w procesie karnym o sygn. II K 974/13, toczącym się na skutek uchylenia przez Sąd Okręgowy wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania.

W rozpoznawanej sprawie pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, który podlegał analizie w pierwszej kolejności.

Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 75 ze zm.) w art. 16 stanowi, że strona, która nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania zgodnie z art. 5 ust. 1, może dochodzić – na podstawie art. 417 k.c. naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy (zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie).

Zatem, cezurą czasową jest chwila prawomocnego zakończenia postępowania objętego zarzutem przewlekłości. Do momentu prawomocnego zakończenia postępowania strona winna uzyskać prejudykat w postaci orzeczenia stwierdzającego przewlekłość, uzyskanego we właściwym procesie, po zakończeniu postępowania – jest od tego zwolniona. Jednak także termin na wystąpienie z roszczeniami w trybie art. 16 ustawy jest ograniczony; wyznacza go art. 442¹ § 1 k.c. statuujący 3-letni termin przedawnienia.

W niniejszej sprawie ostatni wyrok wydany w sprawie karnej uprawomocnił się w dniu 15 grudnia 2017 roku – po wydaniu orzeczenia przez Sąd II instancji (kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia). W tej dacie powstało uprawnienie powoda do wystąpienia z powództwem w trybie art. 16 ustawy i z tą chwilą rozpoczął bieg trzyletniego okresu przedawnienia tych roszczeń, znajdujący zastosowanie do roszczeń wynikających z omawianego przepisu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 3 lipca 2014 r., sygn. akt I ACa 691/13).

Oznacza to, że termin przedawnienia upłynął z dniem 16 grudnia 2020 r. Pozew w niniejszej sprawie złożono w marcu 2021 roku – po upływie terminu przedawnienia.

Nie można podzielić zarzutu powoda, że o wysokości szkody dowiedział się z chwilą otrzymania informacji o wysokości uposażenia celnika. Po pierwsze – nie było przeszkód do pozyskania takich informacji już w chwili stwierdzenia, że postępowanie karne obciążone jest zarzutem przewlekłości (na każdym jego etapie). Po drugie – powód w chwili rozpoczęcia postępowania karnego zawód ten wykonywał – wyliczenie było możliwe choćby w oparciu o wysokość osiągniętych wówczas dochodów, a rzeczą dalszego postępowania dowodowego mogło być wykazanie precyzyjnie wysokości roszczenia (np. w oparciu o opinie biegłego). Możliwym było również przygotowanie prywatnej ekspertyzy przez specjalistę. Ponadto, dane wynikające z zaświadczenia wynikają wprost z przepisów – uposażenia urzędników służby celnej są regulowane przepisami. Przypomnieć należy, że art. 442¹ § 1 k.c. wymaga od poszkodowanego zachowania należytej staranności przy pozyskiwaniu informacji o szkodzie.

Podsumowując w niniejszej sprawie nie zostało w ogóle wykazane, aby termin przedawnienia otworzył się w jakiegokolwiek innej (późniejszej) dacie.

Skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia jest wystarczającą podstawą dla oddalenia powództwa. „Nie ma więc potrzeby ustalania, czy zachodzą wszystkie przesłanki materialnoprawne uzasadniające jego uwzględnienie, a badanie tych przesłanek w takiej sytuacji jest zbędne. Uwzględnienie zarzutu przedawnienia czyni bezprzedmiotowym badanie okoliczności relewantnych prawnie w rozumieniu art. 227 KPC dla potencjalnej odpowiedzialności deliktowej pozwanego.” (wyrok

Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 października 2020 r., sygn. akt I ACa 1175/18).

Dlatego jedynie na marginesie należy stwierdzić, że w sprawie nie zostały też wykazane merytoryczne przesłanki wystąpienia przewlekłości postępowania.

Jak wskazano w orzecznictwie, art. 16 ustawy nie tworzy swoistego uprawnienia do domagania się odszkodowania lub zadośćuczynienia, ale wskazują na możliwość uzyskania pełnej kompensaty za szkodę majątkową lub krzywdę, mając charakter normy odsyłającej do przepisów prawa cywilnego o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną rozpoznaniem sprawy w postępowaniu sądowym z nieuzasadnioną zwłoką. Oznacza to konieczność udowodnienia przez stronę stwierdzenia przewlekłości postępowania (od czego jest zwolniona tylko w razie uzyskania postanowienia stwierdzającego przewlekłość) oraz szkody lub krzywdy (w zależności od skutku przewlekłości postępowania, którego naprawienia się domaga), a także związku przyczynowego pomiędzy powstaniem szkody lub krzywdy a przewlekłością postępowania. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt V ACa 279/14).

Po pierwsze, znamionem jest, że powód ani w toku pierwszego procesu karnego, który toczył się przed Sądem Rejonowym w Pabianicach pod sygn. II K 338/06, ani w procesie karnym o sygn. II K 974/13, toczącym się przed tym Sądem Rejonowym na skutek uchylecia przez Sąd Okręgowy wyroku w sprawie II K 338/06 i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, nie wskazywał na jakiegokolwiek negatywne konsekwencje przewlekłości postępowania karnego. Nie zostało nigdy wszczęte postępowanie ze skargi na przewlekłość.

Po drugie, wykazanie przewlekłości postępowania w trybie art. 16 ustawy wymaga precyzyjnego określenia i udowodnienia okresów przewlekłości – dokładnie tak, jak czyni się to w postępowaniu ze skargi na przewlekłość. Tymczasem, w niniejszej sprawie, już samo uzasadnienie pozwu ma charakter bardzo ogólny i nieprecyzyjny. Zarzuty nie zostały również skonkretyzowane przez fachowego pełnomocnika powoda.

Strona powodowa formułuje bardzo ogólny zarzut dotyczący czasu trwania procesu. Jednak nawet w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zwrócono uwagę, że kwestię rozsądnej długości postępowania z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284) należy oceniać w świetle konkretnych okoliczności sprawy oraz biorąc pod uwagę kryteria wyznaczone przez orzecznictwo Trybunału, w szczególności zawilość sprawy oraz postawę skarżącego i właściwych organów (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., sygn. akt 72950/13). W wyroku z dnia 14 czerwca 2005 r., sygn. akt 61444/00, odnosząc się do polskiego postępowania karnego, Trybunał wskazał na kwestie faktyczne i proceduralne danego postępowania. Wywiódł, że rozważając kwestię długości postępowania sądowego, postępowanie może spełniać wymóg "rozsądnego terminu", nawet jeśli trwało

obiektywnie długo, „jeśli sprawa była rozpatrywana w czterech instancjach, a żadnemu z orzekających sądów nie można zarzucić znaczącego przekroczenia terminu w rozpoznaniu sprawy.”

W niniejszej sprawie ustalono, że akt oskarżenia, który wpłynął do Sądu Rejonowego w Pabianicach we wrześniu 2006 r. dotyczył, oprócz R. Ś. (1), 21 innych osób, w tym funkcjonariuszy izb celnych i specjalisty ds. celnych, mechaników samochodowych, a także lekarzy psychiatrów, mających poświadczać nieprawdę w wydawanych przez siebie zaświadczeniach lekarskich.

Sprawa miała charakter wielowątkowy; osobom wymienionym w akcie oskarżenia zarzucano popełnienie łącznie 183 czynów i postawiono im zarzuty: z art. 11 § 2 k.k., z art. 12 k.k., z art. 18 § 3 k.k., z art. 228 k.k. w zw. z art. 65 k.k., z art. 258 § 1 k.k., z art. 238 k.k., z art. 233 § 1 k.k., z art. 286 § 1 k.k., z art. 270 § 1 k.k., z art. 271 k.k., z art. 291 § 1 k.k., z art. 306 k.k., z art. 272 k.k.

Co więcej, oskarżonych objęto zarzutem działania w grupie przestępczej, co powodowało, że sprawa – z samej istoty – winna być rozpatrywana łącznie, w tym samym czasie w odniesieniu do wszystkich oskarżonych.

Postępowanie karne zostało przeprowadzone w czterech, a właściwie pięciu instancjach, nie licząc skargi kasacyjnej. Należy bowiem zauważyć, że po uchyleniu wyroku Sądu I instancji sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania nie do pierwotnego Sądu – Rejonowego, a do Sądu Okręgowego (z uwagi na zmianę przepisów o właściwości w odniesieniu do spraw dotyczących działania w zorganizowanej grupie przestępczej). Dopiero po umorzeniu postępowania w odniesieniu do części zarzutów stawianych powodowi (wobec przedawnienia ich karalności), sprawa została przekazana do pozwanego Sądu Rejonowego, a postępowanie zakończył prawomocnie drugi wyrok Sądu II instancji.

Zarzucając Sądowi Rejonowemu przewlekłość w zakresie wyznaczenia pierwszego terminu rozprawy po uchyleniu wyroku, powód całkowicie pominął te fakty. Tymczasem wskazują one na brak uchybień po stronie pozwanego Sądu, który w tym czasie nawet nie prowadził sprawy – w tej części sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym, IV Wydziałem Karnym jako Sądem I instancji.

Materiał dowodowy, będący podstawą ustaleń w postępowaniu karnym był obszerny, w sprawie należało przesłuchać wszystkich oskarżonych i wielu świadków oraz przeprowadzić między tymi osobami konfrontacje. Niezbędne były dowody z opinii biegłych lekarzy. O obszerności materiału dowodowego świadczy ilość wyznaczonych terminów rozpraw przed samym tylko Sądem Rejonowym (39 w I instancji, po przekazaniu – kolejne 18 terminów). Sąd Rejonowy w Pabianicach zarządził przerwy oraz odraczał rozprawy, każdorazowo uzasadniając takie decyzje bardzo konkretnymi okolicznościami.

W tym zakresie zarzuty zawarte w pozwie są nieprawdziwe – żadne z analizowanych uzasadnień ogłaszanych na rozprawach i zapisanych w protokołach ich nie potwierdza. Co więcej, sam powód nie wskazuje, która rozprawa według niego została w sposób nieprawidłowy, czy zbędny, odroczone (jaki byłby w związku z tym okres przewlekłości). Natomiast analiza zapisanych uzasadnień wskazuje, że w żadnym wypadku przerwanie nastąpiło z winy Sądu; przerwy powodowane były niestawiennictwem oskarżonych, świadków, uzupełnianiem materiału dowodowego, czasem potrzebnym na dalsze czynności. Co więcej, na żadnej z rozpraw powód nie oponował podjętym w tym zakresie czynnościom, a nawet – przyłączał się do wniosków innych oskarżonych o odroczenie rozprawy (np. k. 220). Protokoły wskazują, że Sąd wręcz zwalczał próby przewleknięcia postępowania przez samych oskarżonych (np. k. 298 odwr., k. 379 odwr.), prowadził sprawę pod nieobecność poszczególnych osób w miarę możliwości proceduralnych (np. k. 16, 383, 303).

Powód pominął również, że wyznaczenie pierwszej rozprawy poprzedzone było żądaniem uzupełnienia braków postępowania przygotowawczego; w związku z czym zarzut, że tego nie uczyniono także okazał się nieprawdziwy.

Sąd nie podziela również zarzutu dotyczącego okresu sporządzania uzasadnienia wyroku z dnia 2 marca 2011 r. Nie można bowiem pomijać opisanej wcześniej wielowątkowości sprawy i obszerności całego materiału procesowego

i dowodowego zgromadzonego w aktach, co przełożyło się na treść uzasadnienia liczącego 197 stron tekstu. Nie bez znaczenia pozostaje też fakt, że okres ten – potrzebny na analizę całego materiału i sporządzenie dokumentu uzasadnienia – w kontekście całego postępowania pozostaje znikomy.

Powód podnosił także, że wyłączenie jego sprawy do odrębnego postępowania powinno nastąpić na wcześniejszym etapie postępowania.

W tym zakresie należy wskazać, że art. 34 k.p.k. stanowi, iż Sąd właściwy dla sprawców przestępstw jest również właściwy dla pomocników, podżegaczy oraz innych osób, których przestępstwo pozostaje w ścisłym związku z przestępstwem sprawcy, jeżeli postępowanie przeciwko nim toczy się jednocześnie (§ 1). Sprawy osób wymienionych w § 1 powinny być połączone we wspólnym postępowaniu (§ 2). § 3 powołanego przepisu stanowi o wyjątku od tej zasady – można wyłączyć i odrębnie rozpoznać sprawę poszczególnych osób lub o poszczególne czyny, ale tylko gdy zachodzą okoliczności utrudniające łączne rozpoznanie spraw.

Odnosząc powyższy przepis do omawianej sprawy karnej należy zauważyć, że zarzut postawiony oskarżonym (w tym powodowi), wiązał się i dotyczył działania w grupie zorganizowanej, nadając kwalifikacji czynu zupełnie inny wymiar. Jak wskazano w orzecznictwie: „popelnianie przestępstw w grupie uzasadnia łączne osądzenie wszystkich uczestników takiej zmywy. Jak to wyraża art. 34 § 2 KPK, sprawy tych osób (sprawców, pomocników, podżegaczy oraz innych osób, których czyny zostają w ścisłym związku) powinny być połączone we wspólnym postępowaniu. Racją tego jest nie tylko prawidłowość wyrokowania, trudniejsza do osiągnięcia w odrębnych procesach, w różnym czasie i przed różnymi sędziami, ale i słusność unikania mnożenia kosztów, kilkakrotnego wzywiania tych samych osób (świadców, biegłych), wydatków gotówkowych, czasu przeznaczonego na różne postępowania itd.” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 września 2003 r., sygn. akt II AKz 347/03). W orzecznictwie akcentuje się również, że „niewątpliwie łączne rozpoznanie sprawy wszystkich sprawców przestępstwa najlepiej zapewni wszechstronne wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy i prawidłowe osądzenie sprawców” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 kwietnia 1991 r., sygn. akt II AKz 20/91).

Strona powodowa pomija również kwestię sytuacji procesowej po wyłączeniu sprawy – taka sprawa podlega rozpoznaniu przez sąd właściwy według zasad ogólnych, co oznacza „konieczność prowadzenia rozprawy od początku (art. 337 i n. KPK)” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r., sygn. akt V KK 306/07).

Podsumowując, dokonana analiza prowadzi do wniosku, że postępowanie karne było bardzo szerokie i wielowątkowe, dotyczyło 21 osób, którym postawiono zarzut działania w zorganizowanej grupie, a pojedynczych zarzutów (z których każdy podlegał odrębnej analizie) było niespełna 190. Postępowanie toczyło się przed pięcioma różnymi Sądami. W jego trakcie nastąpiła zmiana przepisów w zakresie właściwości rzeczowej. Powód ostatecznie co do części czynów został uniewinniony, a w części – postępowanie zostało umorzone wobec przedawnienia karalności zarzucanych mu czynów i to dopiero z tą chwilą możliwe i celowe stało się wyłączenie jego sprawy do odrębnego postępowania (co nastąpiło).

Z uwagi na precyzyjne zdefiniowanie pozwanej jednostki Skarbu Państwa, Sąd pominął zarzuty związane z działalnością Prokuratury (w zakresie postępowania przygotowawczego, czy wniesienia kasacji), Sądu Najwyższego (rozpoznającego kasację), czy Sądu Okręgowego w Łodzi (jako Sądu I i II instancji).

Z tych względów zarzut przewlekłości postępowania przed Sądem Rejonowym, Sąd uznał za niesprecyzowany i nieudowodniony.

Znamiennym jest, że sam powód – choć podnosił, że w sprawie karnej doszło do przewlekłości i gdyby ta sprawa zakończyłaby się wcześniej (tzn. o okres przewlekłości) to zostałyby szybciej przywrócony do pracy – to sam nigdy nie określił tego okresu przewlekłości. Natomiast dochodzone roszczenia obejmują w istocie cały okres trwania postępowania karnego, co jest zupełnie nieuzasadnione (w sprawie nie było zarzutu wadliwego wszczęcia i prowadzenia postępowania).

Tymczasem tylko takie określenie okresów przewlekłości pozwoliłoby na zbadanie wysokości dochodzonych roszczeń, a omawiane stanowisko powoda uniemożliwia dokonanie takiej analizy.

W odniesieniu do zarzutów związanych z opisanymi w pozwie skutkami prowadzonego postępowania karnego, wydają się one w dużej części pomijać fakt, że zarzuty karne stawiane powodowi związane były właśnie z pełnieniem funkcji publicznej. W części to właśnie z takiego charakteru zarzutów wynikały ograniczenia w jego późniejszym życiu zawodowym. Nie jest też jasnym, dlaczego powód musiał wykonywać prace, które w jego ocenie były sprzeczne z jego wykształceniem i umiejętnościami.

Nie kwestionując stresu związanego z prowadzonym postępowaniem karnym, należy stwierdzić, że wątpliwości budzą także skutki na zdrowiu opisane w pozwie; brak jest w tym zakresie jakiegokolwiek dokumentacji medycznej potwierdzającej załamanie nerwowe, łuszczycę, czy nadciśnienie. Nie jest także możliwe ustalenie związku przyczynowego w zakresie poszczególnych chorób (załamanie nerwowe związane było z okresem wniesienia kasacji, a więc – nie działaniem pozwanego Sądu Rejonowego). Także okoliczności rozpadu związku małżeńskiego nie zostały w tej sprawie udowodnione (rozwód – według zeznań powoda – miał miejsce już w 2006 roku).

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt 1 sentencji.

Pomimo tego, iż powód przegrał sprawę i w myśl zasady odpowiedzialności finansowej za wynik sporu, wynikającej z art. 98 k.p.c., winien ponieść koszty procesu, Sąd – na podstawie art. 102 k.p.c. – odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73).

W niniejszej sprawie Sąd uznał, że ze względów słusznościowych obciążenie powoda kosztami procesu stanowiłoby dla niego nadmierne obciążenie. Z poczynionych ustaleń wynika, że na skutek prowadzonego postępowania karnego powód utracił wcześniejsze zarobki, a zobowiązania alimentacyjne wiązały się z zajęciami komorniczymi.

Z tych względów Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie opisana sytuacja rodzinna i majątkowa powoda uzasadnia odstąpienie od zasad ogólnych i nie obciążanie go kosztami procesu.

Na marginesie należy zauważyć, iż „art. 102 kpc nie wymaga, żeby strona wygrywająca sprawę na rzecz której nie został zasądzony zwrot kosztów procesu, postępowała niewłaściwie lub żeby można jej było przypisać jakąkolwiek inną postać winy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07.01.1982 r., sygn. akt CZ 191/81)

Wpływ na treść orzeczenia o kosztach miały także kwestie natury procesowej.

Sprawa nie wymagała od strony pozwanej dużego nakładu pracy – sprowadzała się do przygotowania odpowiedzi na pozew i pisma zawierającego przygotowanie wniosków dowodowych.

Nie bez znaczenia pozostaje także okoliczność, iż pozwany korzystał ze stałej obsługi prawnej i w związku z tym nie poniósł odrębnych nakładów na prowadzenie procesu (uzasadnienie orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 1971 r., sygn. akt I PZ 17/71, z dnia 22 listopada 1972, sygn. akt II CR 458/72, z dnia 6 grudnia 1973 r., sygn. akt I PR 456/73, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 22.08.1997 r., sygn. akt I ACz 323/97, publ. OSP 1998 r., Nr 1, poz. 9).

Na rozprawie pełnomocnik pozwanego nie był obecny, co także nie spowodowało wydatków po stronie pozwanej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.09.1972 r., sygn. akt I PR 254/72.).

Wreszcie nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż z punktu widzenia powoda, towarzyszyło mu subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, zaś głównym motywem rozstrzygnięcia pozostaje fakt uwzględnienia zarzutu przedawnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt V CZ 124/120).

Mając na uwadze powyższe, w przedmiocie kosztów postępowania orzeczono, jak w punkcie 2 wyroku.

Z uwagi na częściowe cofnięcie powództwa, Sąd nakazał zwrócić powodowi kwotę 3.750 zł tytułem opłaty od pozwu na podstawie art. 79 ust. 1 pkt. b ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (tj. z dnia 17 listopada 2021 r., Dz.U. z 2021 r. poz. 2257).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego.